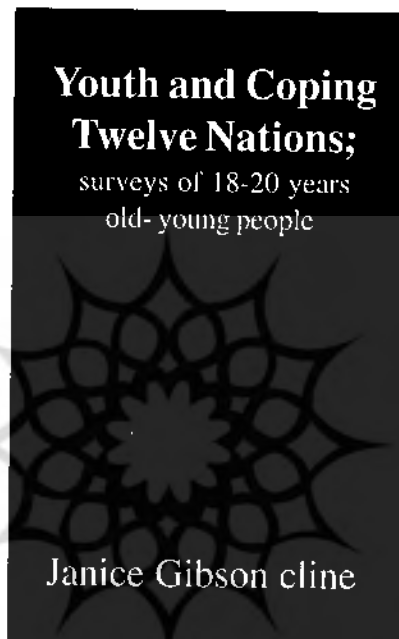

جوانان در مواجهه با مشکلات

پیمایشی درباره‌ی جوانان ۱۸-۲۰ ساله

- Youth and Coping in Twelve Nations; surveys of 18-20 years old- young people
- Janice Gibson cline (eds)
- Routledge
- 2000

○ تریا بهمن پور
کارشناس ارشد پژوهشگری اجتماعی

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

باشد علل بنیانی مشکلات ایشان را کشف نمود. خواه این علل فرهنگی باشد خواه اجتماعی و یا محیطی و روانی، یا همه‌ی آنها. لذا مسئله اصلی پیمایش، این بود که چه چیزهایی باعث نگرانی جوانان می‌شود و آنان چگونه با این مسایل دست و پنجه نرم می‌کنند. هدف این بود که از طریق آگاهی از مسایل جوانان از زبان خودشان به بسط و گسترش خدمات مشاوره‌ای بپردازند. خدماتی که با فرهنگ بومی آنان سازگار باشد. زیرا شخصی که اوضاع و احوال خاصی را تجربه می‌کند می‌تواند آن را به صورتی متفاوت از دیگران تفسیر کند. در حالی که تفسیرهای نادرست مندکاران حرفه‌ای از تصورات مندجویان، می‌تواند ایشان را به سمت انتخاب استراتژی‌های مندکاری بی‌ثمر سوق دهد. هدف این بود که از طریق پاسخگویان کمکی به پر کردن شکاف میان نسل‌ها شود تا دشواری ورود به بزرگسالی تسهیل گردد و برای انجام این کار هیچ نقطه شروعی به جز خود جوانان برایشان وجود نداشت.

شوروی سابق است. او پژوهشگر مهمان در جمهوری خلق چین و پژوهشگر اعزامی به یونان و قیلبین بوده است. پژوهشی که توسط این تیم تحقیق صورت گرفته، از تحقیقات بین فرهنگی نادر است و شاید بتوان تنها به یک مورد مشابه دیگر که توسط یونسکو در مورد طرح بین‌المللی موفقیت تحصیلی انجام شده است اشاره کرد. افراد تیم تحقیق در سال ۱۹۸۰ به یک گروه‌مایی بین‌المللی دعوت شده بودند تا درباره مسایل جوانان بحث و گفتگو کنند. این گروه بعدها توانستند یک تیم بین‌المللی را تشکیل دهند. از نظر آنان، جوانان، ثروت و سرمایه‌ی مهمی هستند که می‌توانند هر نقشی را در آینده برعهده گیرند، اما در حال حاضر نیازمند کمک هستند. آنان در معرض مسائل پیچیده‌ای هستند که آینده‌شان را تهدید می‌کند. اگر بنا باشد به آنان کمکی شود ابتدا باید دانست که آنان برای رویارویی با مسائل زندگی خود چه دشواری‌هایی دارند و نحوه مواجهه آنان با مشکلات چگونه است و حتی اگر لازم

اشاره

کتابی که در این مقاله معرفی می‌شود، به فارسی ترجمه شده و به زودی منتشر خواهد شد. مقاله‌ی حاضر با استفاده از متن ترجمه‌ی کتاب که با مساعدت مترجم آن، آقای حسن چاوشیان در اختیار قرار گرفت، تنظیم شده است.

این کتاب، پژوهش بین فرهنگی نوآورانه‌ای است که مجموعه‌ی ارزشمندی از یافته‌های تجربی، نتیجه‌گیری‌ها و توصیه‌های علمی را ارائه می‌کند که می‌تواند برای همه جامعه‌شناسان و روانشناسان اجتماعی و دست‌اندرکاران مندکاری اجتماعی مهم و جالب باشد. کتاب حاصل دوازده سال کار یک تیم بین‌المللی متشکل از دانشمندان علوم اجتماعی و دست‌اندرکاران مسائل جوانان به سرپرستی جنیس گیبسون و کلاین می‌باشد. جنیس گیبسون استاد بازنشسته روانشناسی رشد دانشگاه پیتزبورگ و خانم کلاین استاد فرهنگستان ملی مبادلات علمی در

در این پیمایش ۵۱۵۶ جوان ۱۸ تا ۲۰ ساله از ۱۲ کشور برزیل، چین، کانادا، انگلستان، ایتوبی، یونان، هند، اسرائیل، ژاپن، فیلیپین، ایالات متحده و ونزوئلا مورد بررسی قرار گرفته‌اند. ۳۱۹۳ نفر از آنها در سال ۱۹۹۷ و ۱۹۶۳ نفر در سال ۱۹۸۹ مورد پژوهش قرار گرفتند. و نتایج حاصل به کتابی مبدل شده که در پنج بخش اصلی تنظیم شده است:

بخش یک، طرحی از روش‌های ابداعی و نظریه‌های زیربنایی پژوهش است که محور اصلی آن «پارادایم پژوهش مناخله‌ای» است. بدین ترتیب که تمام پژوهشگران و دست‌اندرکاران و پاسخگویان با هم کار کرده‌اند. طراحی پرسشنامه توسط اعضای تیم شروع و با گرفتن پاسخ از پاسخگویان ادامه یافته و با ارائه پیشنهادهایی برای تدارک راه‌حل مسایل و مشکلات جوانان با همکاری مشترک تمام همکاران طرح خاتمه یافته است.

بخش دو، تصویری از نگرانی‌ها و راه‌های مواجهه جوانان با نگرانی‌هایشان را در نمونه مورد بررسی ارائه می‌کند و علاوه بر آن به بررسی اثرات ناشی از منزلت اجتماعی، اقتصادی و جنسیت می‌پردازد.

بخش سه، به جزئیات مطالعات موردی در برزیل، کانادا، چین، انگلستان، یونان، هند، اسرائیل، ژاپن، روسیه، ایالات متحده و ونزوئلا اختصاص دارد.

بخش چهار، به بررسی جمعیت‌های خاص جوانان از جمله مهاجران و فقردگان می‌پردازد. بخش پنج، بر مبنای نتایج این پژوهش، مبنایی را برای نظریه و عمل ارائه می‌کند که بر پایه آن دست‌اندرکاران و مددکاران می‌توانند عملکرد و فعالیت موفقیت‌آمیزی داشته باشند.

در این تحقیق تلاش شده است علی‌رغم تفاوت‌های فرهنگی و گوناگونی زبان در کشورهای مختلف ساخت روش‌ها و ابزارها به گونه‌ای باشد که از اعتبار لازم برخوردار گردد. به علاوه محققان، این تصور کلیشه‌ای را که جوانان، خود مسئله اجتماعی‌اند کنار گذاشته و به آنان همان‌طور که هستند نگاه کرده‌اند یعنی افرادی دارای قابلیت اقبال برای عمل. بنابراین بزرگ‌ترین اهمیت این کار از دیدگاه محققان آن، حل مسایل انسانی از دیدگاه کنشگران است. بر اساس بررسی‌ها و آزمون‌های مختلف از پنج سوال کلیدی باز به شرح زیر در طراحی پرسشنامه استفاده شده است:

- ۱- موضوع یا مسئله‌ای که باعث اضطراب و نگرانی شما می‌شود چیست؟ لطفاً آن را با جزئیات شرح دهید.
- ۲- وقتی دچار این نگرانی هستید برای حل آن چه می‌کنید؟ اگر کاری نمی‌کنید چه‌طور از دست آن

دسترس، دانا، جناب، قابل اعتماد، وفادار و دلسوز دیگران.
۵- شیوه‌های مطلوب کمک: ارضای مستقیم نیاز (دادن چیزی)، مشورت (دادن توصیه توجه کردن)، اعمال قدرت (حل مسئله)، میانجی‌گری، کمک به فرار مندجو.

در این تحقیق جوانان به سه طبقه مرفه، متوسط و فقیر طبقه‌بندی شده‌اند. ویژگی جوانان مرفه والدین تحصیلکرده در مشاغل حرفه‌ای و با درآمد متوسط به بالای هر کشور است که در محله‌های متوسط و یا اعیانی زندگی می‌کنند. جوانان طبقه متوسط جوانانی هستند که والدین‌شان ضرورتاً با سواد نیستند و در صورت با سواد بودن تحصیلات‌شان در سطح متوسط به پایین آن کشور است. در مشاغل غیرماه‌رانه و با درآمد متوسط مشغول به کار هستند و در محله‌ها و مناطق متوسط زندگی می‌کنند. جوانان فقیر غالباً والدین‌شان بی‌سواد و یا سوادشان پایین‌تر از حد متوسط است. معمولاً بیکاراند و یا کم درآمدترین مشاغل کشور را دارند.

نتایج تحقیق نشان می‌دهد پایگاه اقتصادی - اجتماعی جوانان با مسائل و نگرانی‌های آنها ارتباط دارد. مهم‌ترین نگرانی جوانان طبقه مرفه مسائل مربوط به درس و مدرسه است و درصد این نگرانی به سمت طبقه فقیر کاهش می‌یابد و میزان آن در میان پسرها بیش از دخترها است و درصد آن در طی دوره‌ی هشت ساله تحقیق رو به افزایش بوده است.

بیشترین نگرانی طبقه متوسط مسائل مربوط

خلاص می‌شوید؟

۳- اگر بخواهید درباره این نگرانی با کسی صحبت کنید چه کسی را انتخاب می‌کنید؟

۴- کسانی را که می‌خواهید به شما کمک کنند باید دارای چه ویژگی باشند؟

۵- آنها برای کمک به شما باید چه چیزی بگویند یا چه کاری کنند؟ هدف از طرح این سوالات، مقایسه نگرانی‌های جوانان و استراتژی برخوردشان با این نگرانی‌ها در ملل، گروه‌های اقتصادی - اجتماعی، دوره‌های زمانی و میان دو جنس بوده است. مجموعه پاسخ‌های به دست آمده از این سوالات بر اساس توافق اعضای تیم در ۲۸ طبقه و ۱۰۲ مقوله طبقه‌بندی شده است که بخشی از آن به شرح زیر می‌باشد:

- ۱- نگرانی‌ها: فقر شدید، جنگه فجایع طبیعی، آرزوهای مادی، مسایل خانوادگی، درس و مدرسه، هویت شخصی، جنسیت، معاشرت با جنس مخالفه، مسایل بین شخصی، نگرانی‌های عاطفی، تحقق خویشتن، نگرانی‌های اجتماعی و ...
- ۲- استراتژی‌های مواجهه: یاری طلبیدن، استراتژی‌های بین شخصی، مواجهه فردی، مدیریت تنش، گریه کردن، واکنش دینی، تسلیم، عقب‌نشینی و واکنش‌های ضد اجتماعی.
- ۳- کمک‌کنندگان مطلوب: اعضای خانواده یا غیر اعضای خانواده، مدرسانان، ماوراءالطبیعه موجودات جاننار و اشیا بی‌جان.
- ۴- ویژگی‌های مطلوب کمک‌کننده: قدرتمند در

به خودپنداره و هویت شخصی است. این نگرانی که با واژه‌های کسب بلوغ اجتماعی، منزلت اجتماعی، انتخاب حرفه آینده نقش‌های جنسیتی و انتخاب رشته تحصیلی و استقلال مالی بیان می‌شود در بین جوانان فقیر کمتر دیده می‌شود علی‌رغم آن که نگرانی برخی از جوانان مرفه نیز محسوب می‌شود.

مهم‌ترین مشکل جوانان طبقه فقیر مشکلات خانوادگی است. این نگرانی در بین دخترها بیش از پسرها وجود دارد و نوع آن غالباً به پیشینه فرهنگی آنان باز می‌گردد. به طور مثال در کشور هندوستان که ازدواج‌ها اجباری است جوانان می‌گویند: «من نگران آینده‌ی ازدواج خود و رابطه همسر و خانواده‌ام هستم». در کشور انگلستان که از نرخ بالای طلاق برخوردار است جوانان می‌گویند: «از ملاقات پدرم نفرت دارم، او هرگز

زیاد پیش من نبوده چون از ملایم جفا شده است». مسئله اشتغال یا شغل آینده نه تنها برای پسران بلکه برای دختران کشورهایی که زنان از آزادی بیشتری در انتخاب سبک زندگی برخوردارند وجود دارد به طور مثال یک دختر ژاپنی می‌گوید: «با این که چندان نگران یافتن شغل نیستیم اما برای تطبیق شغلم با ازدواج و بچهار شدن چندان مطمئن نیستیم و از همین حالا باید درباره این مسئله فکر کنم. البته جوانان طبقه فقیر در مورد بیکاری بیش از سایر ابعاد اشتغال نگران هستند. نتایج به دست آمده از این پیمایش بین فرهنگی نشان می‌دهد علی‌رغم تفاوت‌های فرهنگی ملت‌ها، نحوه مواجهه با مشکلات جوانان دارای پایگاه اقتصادی - اجتماعی یکسان یا همجنس، مشابه یکدیگر است. به طور مثال علی‌رغم آن که تمام

دختران و پسران به طرق مختلف با مسایل رویارو می‌شوند؛ دختران جویای کمک از دیگران و برخوردهای عاطفی و پسران پرخاشگر و جویای توجه هستند

امروزه اعضای خانواده که در نسل‌های قبل جوانان برای کمک گرفتن به آنها متوسل می‌شدند منبع مؤثری نیستند و این نکته‌ای است که باید عمیقاً به آن توجه داشت

جوانان در مواجهه با مشکلات برخورد فعالی دارند اما افراد طبقات بالا فعالانه‌تر برخورد می‌کنند و افراد محروم بیشتر به استراتژی انفعالی و دفاعی گرایش دارند. دختران و پسران به طرق مختلف با مسایل رویارو می‌شوند. دختران جویای کمک از دیگران و برخوردهای عاطفی و پسران پرخاشگر و جویای توجه هستند. در حالی که دخترها به میزان نصف پسرها نگران تحصیل هستند، دو برابر میزان پسرها نگران مسایل خانوادگی‌اند. آنها به موضوعات رفاه اعضای خانواده، طلاق، خشونت خانوادگی و سوء استفاده جنسی معارم اشاره کرده‌اند و تنها نگرانی پسرها در مسائل خانوادگی منزلت و افتخار خانوادگی است. میزان مسائل مربوط به هویت شخصی، به خصوص بالغ شدن، در هر دو جنس برابر است. نگرانی پسرها در مورد موضوعات مربوط به هویت، مسایل رفتاری و انتظارات از خود است و نگرانی دخترها قیافه ظاهری و عدم استفاده از استبدادها. استراتژی مواجهه با مشکلات نیز در میان افراد هم‌طبقه و هم جنس مشابه است. همه آنها به تلاش و فعالیت برای رفع مشکلات اشاره کرده‌اند و تعدادی هم به یاری و کمک دیگران اشاره داشته‌اند که این میزان در بین دخترها بیش از پسرها است که احتمالاً به دلیل تربیت فرهنگی پسرها برای حفظ استقلال و دخترها برای همکاری با دیگران مربوط است.

در مورد یاری خواستن از دیگران اکثر جوانان صرف‌نظر از وضع طبقاتی و جنسیت برای یاری خواستن به سراغ افراد بیرون از خانواده می‌روند. اولین انتخاب همه گروه‌ها، دوستان است البته از سال ۱۹۸۹ تا سال ۱۹۹۷ تمایل به درد دل کردن و یافتن یک شنونده‌ی خوب افزایش یافته. همان طور که گفته شد مهم‌ترین یار و یاور جوانان تنها دوست شخصی‌شان است که معمولاً همسن و سال و دارای پیشینه مشترک با خودشان است و برای حل مسئله همان منابعی را در اختیار دارند که دوست‌شان دارد. نتایج نشان می‌دهد امروزه اعضای خانواده که در نسل‌های قبل جوانان برای کمک گرفتن به آنها متوسل می‌شدند منبع مؤثری نیستند و این نکته‌ای است که باید عمیقاً به آن توجه داشت. نکته مهم دیگر آن است که جوانان در برخورد با مسائل‌شان در درجه اول تلاش می‌کنند برخورد فردی با مساله داشته باشند و سپس راه‌های طفره رفتن و یا تسلیم را انتخاب کنند و آن زمانی است که احساس کنند حل مسئله‌شان غیرممکن است که در این صورت دست برداشتن از تلاش و ادامه‌ی زندگی تصمیمی به مراتب بهتر از صرف بیهوده تمام انرژی است.